

CINC ALCALDES DE VALLS PER A LA HISTÒRIA:
BIOGRAFIA I RECORDANÇA DE
LA GUERRA D'ESPANYA (1936-1939)

per Antoni Gavaldà i Torrents

L'any mil nou-cents vuitanta-sis, amb l'escaiença dels cinquanta anys de l'inici de la revolta militar, s'ha celebrat, a moltes viles i ciutats, la recordança de la guerra dels Tres Anys. Unes viles ho han commemorat amb l'aparició d'una publicació monogràfica sobre la guerra, o bé amb diversos estudis sectorials realitzats per un seguit d'historiadors de l'època contemporània; d'altres viles i ciutats ho han recordat amb un clar intent de donar a conèixer, mitjançant conferències i taules rodones la pròpia història local i comarcal de l'època estudiada. Sigui d'una manera o d'una altra, o fins i tot agafant aspectes de l'una i de l'altra cal convenir que l'any actual és la par-tença bàsica d'una profusió d'estudis sobre aquesta temàtica. Cal afegir-hi, a aquesta circumstància, la celebració d'una sèrie de congressos que tanta i tanta llum han aportat sobre el tema –cas del de Salamanca– i que, sens dubte, aportaran els previstos de Barcelona i de Granada per l'aproximació a certs temes encara verges del tot i per la consolidació d'altres punts d'estudi en perfilar-los com a matèria quasi definitiva.

La ciutat de Valls també ha recordat aquells tràgics esdeveniments en què uns militars, ajudats d'una petita trama civil, s'aixecaren en armes contra un govern legal establert. La Junta Directiva de l'Institut d'Estudis Vallencs aprovà, l'any 85, la celebració d'aquesta efemèrides. Acte seguit, membres de l'entitat parlaren amb totes i cada una de les forces polítiques presents a l'Ajuntament vallenc, per tal de copsar l'opinió de com veia cada grup polític la idea de la commemoració. Tots els grups –minoritaris i majoritari– convingueren que ho veien encertat i que calia tirar-ho endavant. Fou llavors quan sortí una Comissió Organitzadora formada per membres

de l'Ajuntament i de l'Institut d'Estudis Vallencs. Aquesta comissió plantejà i estudià diverses opcions a realitzar i, finalment, decidí engegar-ne una, que fou la que se celebrà a Valls entre els dies 21 i 26 d'octubre.

Entre els diversos treballs que s'ha confeccionat, una part ha consistit en la realització de les entrevistes personals a tots els alcaldes vallencs de totes les èpoques per tal de captar la vida d'unes persones que han entrat, per la vessant política, a la història val·lenca del s. XX. Cal convenir que, amb tots, la conversa fou franca, agradable, la qual cosa s'ha materialitzat en una feina planera per a l'entrevistador. Realitzada l'entrevista, cadascú d'ells ha pogut repassar i matitzar les opinions trameses. Amb això volem indicar que la part biogràfica és la visió personal de cada entrevistat. La segona part del treball que també es presenta aquí és l'opinió personal de cada alcalde val·lenc dels fets del 1936-1939. Ambdues parts, biografia i declaració, foren gravades en vídeo, que va presentar-se a la ciutadania val·lenca, el dia 26 d'octubre de 1986, per Santa Úrsula, al Saló de Sessions de l'Ajuntament de Valls.

És evident que no tots visqueren amb la mateixa intensitat aquells moments. Mentre uns els van viure essent la màxima autoritat local –cas dels batlles Josep Piñas Serra, present al vídeo però, traspasat just una setmana abans de la visualització, i Joan Martí Català–, amb un pes psicològic i moral fort sobre la seva persona i conseqüentment amb una vivència personal rica i inigualable, els altres indubtablement també van viure la guerra però des d'una visió diferent, sense aquella febre de mort i sang damunt de les espalles, però això sí, amb una pressió ambiental que sempre, sempre, comporta una alcaldia.

Uns i altres convenia que manifestessin la seva impressió d'aquells fets. Perquè d'aquesta opinió tot el poble val·lenc –pensi d'una manera o d'una altra– extregui una lliçó que la història ensenya i que molts ja han après. Que el respecte ha de ser l'eina que ajuda a conviure, i que volem viure en pau i ser amos del nostre propi destí sense subjugacions alienes.

Creiem que aquesta valoració s'ha aconseguit amb la resposta dels alcaldes de la nostra ciutat. Tot amb tot, les entrevistes i les opinions quedaran ja per sempre a la història de l'ahir, de l'avui i del demà. El poble ho podrà jutjar.

de l'Ajuntament i de l'Institut d'Estudis Vallencs. Aquesta comissió plantejà i estudià diverses opcions a realitzar i, finalment, decidí engegar-ne una, que fou la que se celebrà a Valls entre els dies 21 i 26 d'octubre.

Entre els diversos treballs que s'ha confeccionat, una part ha consistit en la realització de les entrevistes personals a tots els alcaldes vallencs de totes les èpoques per tal de captar la vida d'unes persones que han entrat, per la vessant política, a la història vallenca del s. XX. Cal convenir que, amb tots, la conversa fou franca, agradable, la qual cosa s'ha materialitzat en una feina planera per a l'entrevistador. Realitzada l'entrevista, cadascú d'ells ha pogut repassar i matitzar les opinions trameses. Amb això volem indicar que la part biogràfica és la visió personal de cada entrevistat. La segona part del treball que també es presenta aquí és l'opinió personal de cada alcalde vallenc dels fets del 1936-1939. Ambdues parts, biografia i declaració, foren gravades en vídeo, que va presentar-se a la ciutadania vallenca, el dia 26 d'octubre de 1986, per Santa Úrsula, al Saló de Sessions de l'Ajuntament de Valls.

És evident que no tots visqueren amb la mateixa intensitat aquells moments. Mentre uns els van viure essent la màxima autoritat local –cas dels batlles Josep Piñas Serra, present al vídeo però, traspasat just una setmana abans de la visualització, i Joan Martí Català–, amb un pes psicològic i moral fort sobre la seva persona i conseqüentment amb una vivència personal rica i inigualable, els altres indubtablement també van viure la guerra però des d'una visió diferent, sense aquella febre de mort i sang damunt de les espatlles, però això sí, amb una pressió ambiental que sempre, sempre, comporta una alcaldia.

Uns i altres convenia que manifestessin la seva impressió d'aquells fets. Perquè d'aquesta opinió tot el poble vallenc –pensi d'una manera o d'una altra– extregui una lliçó que la història ensenya i que molts ja han après. Que el respecte ha de ser l'eina que ajuda a conviure, i que volem viure en pau i ser amos del nostre propi destí sense subjugacions alienes.

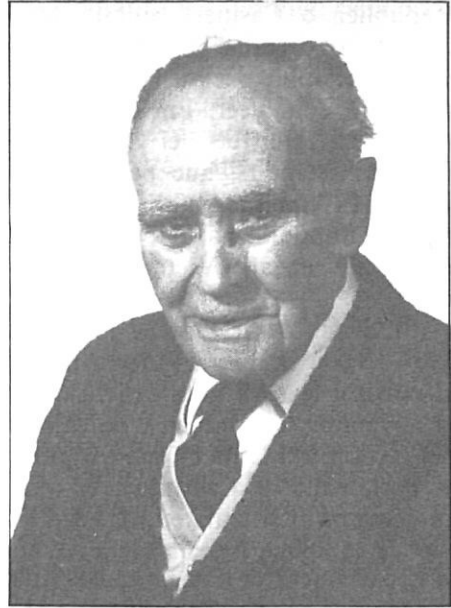
Creiem que aquesta valoració s'ha aconseguit amb la resposta dels alcaldes de la nostra ciutat. Tot amb tot, les entrevistes i les opinions quedaran ja per sempre a la història de l'ahir, de l'avui i del demà. El poble ho podrà jutjar.

JOAN BAPTISTA PAIROT I FABRA, nasqué a Valls, —a la Muralla de Sant Francesc— el 19 de gener de 1901, fill de pares vallencs dedicats a la pagesia.

Anà a les escoles nacionals on destacà en aspectes lingüístics, tals com l'ortografia, la poesia, la declamació, etc., mentre que la part de Ciències no l'atreia tant. Recorda haver anat amb els mestres Busquets, Martí i a repàs nocturn amb el mestre Ros, a la plaça dels Alls. Als 14 anys, començà a treballar d'hortolà. El seu pare li buscà feina a l'hort del Carme, i entre els treballs que recorda haver realitzat hi ha els d'arreglar herba, regar, etc. Cobrà el primer sou d'aprenent de 85 cts. diaris de jornal quan aleshores, un pagès cobrava de 8 a 10 rals diaris de jornal. Al cap d'un parell d'anys, passà a treballar a l'hort de l'Ignasi del Paísà, a la muralla de Sant Francesc, i al cap de dos anys treballà amb son pare quan aquest començà a fer planter per a vendre.

Durant la seva joventut no va pertànyer a cap partit polític, ni a cap central sindical, però manifestà una obsessió per la lectura de la premsa, bé fos vallenga bé fos de la resta del país, així com pel teatre. Va llegir moltíssimes obres i en fou actor d'un bon reguizell.

Vinculat a moviments republicans, i com a conseqüència que l'alcalde de Valls dimitís, es produí una escissió al Centre Republicà, i el grup amb tendències socialistes, partidaris de Serra i Moret, i Campalans, ocupà el govern de la ciutat. De resultes de tot plegat el proclamaren alcalde el novembre de 1932. Va ajudar-hi, potser, el fet que per-



tanyés, en representació de les comarques de Valls, al Comitè de Control de Barcelona de la Unió de Rabassaires de Catalunya. Durant la seva estada a l'alcaldia, recorda amb especial insistència la vaga del ram industrial i el sorollós míting del Cinema Valls amb la participació dels «Isidros» atacant la República. Durant el temps que fou alcalde va tenir dues entrevistes amb el president de la Generalitat, Francesc Macià. La vegada que fou cridat a Barcelona, la motivà el fet que en unes eleccions es presentava per aquesta circumscripció Pujol i Font, i com sigui que l'al·ludit no l'acompanyà gaire a fer campanya, per tal que no era sant de la seva devoció malgrat pertànyer a l'Esquerra Republicana, el President li ho recriminà.

Al gener del 1934, hi ha eleccions municipals i com a conseqüència de la crisi sorgida al Centre

Republicà o Casinet, aquests decideixen no prendre part a les eleccions, per la qual cosa Pairoto Fabra no hi va concórrer. En aquests comicis guanyaren els del Casinet del Pati, els escindits, que per primera vegada es van presentar com a Esquerra Republicana de Catalunya. El succeí, per tant, Victorià Casaprima.

L'esclat de les forces rebels el 1936 l'agafà de ple a Valls. Ara bé, el curs de la seva vida canvià quan el novembre, fou cridat a Barcelona pel seu amic Manuel Galès, diputat al Parlament de Catalunya el qual va demanar-li si volia entrar a treballar de funcionari de la Generalitat, al departament de Censura, adscrit a la conselleria de Governació. Era l'home de confiança seu i cada dia feia un resum d'allò que es comentava. Durant els primers mesos el departament estava quasi controlat per persones de la CNT, encara que també n'hi havia d'altres ideologies. Ell treballà d'aprenent. Rebia les galerades dels periòdics, i les ordenava al departament on hi havia el censor. Quan van succeir els fets de Maig, el govern de l'estat s'incautà de la secció i llavors era la policia qui feia la censura. Com sigui que el seu amic Galès va ser nomenat Director General d'Administració Local al Govern Civil de Barcelona, va estar dos mesos amb ell, per passar després, un cop superats uns exàmens a la Comissaria General de Policia, altre cop a Censura com a funcionari Auxiliar Administratiu. En la part final de la guerra es convertí en cap de censura de la part de nit. En aquesta circumstància es trobà amb unes declaracions a «La

Vanguardia» del Ministre d'Estat a un periodista francès, les quals foren retingudes, encara que no clausurades i aquest fet motivà de l'una part una forta repulsa amb l'intent de suspensió de feina i sou per mediació d'una ordre del Ministeri d'Estat al President de la Generalitat, mentre per l'altra rebé la felicitació com a funcionari del Ministeri de Governació.

Acabada la guerra, s'exilià a França. Presoner a Sant Cyprien va caure malalt, a causa de l'aigua de la sorra. Visqué força temps en condicions infrahumanes —l'habitable era un clot a la sorra en ple hivern i de menjar arròs bullit només al migdia— fins que passà al camp de Barquerès amb la intenció de retornar cap a Catalunya i morir aquí. Allí va rebre per primera vegada carta de la seva dona on li comunicava en segones intencions que si retornava seria represaliat. A l'infermeria general del camp hi havia els valencs germans Bofarull, Josep Martí, i Mongai, i com a metges hi havia Rodon i Ulldemolins de Valls i de Picamoixons respectivament. El metge Rodon pagant de la seva butxaca li portà medicaments de Perpinyà i al cap de quatre dies estava del tot curat. Posteriorment féu d'infermer al camp de concentració de dones d'Argelès. Quan complia uns dos anys de presó, va sortir a treballar a Torrelles i posteriorment a un altre hort. Retornà a Catalunya el 12 d'agost de 1948 i el dia 14 arribà a Valls. Estigué un mes i no trobà feina. Buscà feina a Barcelona a l'Associació de Pastissers i pel seu passat no n'hi van donar, després en va trobar per descarregar llenya als

forns, i posteriorment de vigilant al mercat del peix de Barcelona per acabar com a venedor de peix. Un cop arreglats els papers –en la qual comesa l'ajudà l'alcalde Josep Maria Fàbregas– es va haver de presentar a la Comissaria del Districte de Barce-

lona i durant un any i mig, cada dissabte la policia anà a casa seva, primer al pis amb preguntes rutinàries i després a la porteria, per intentar saber els moviments que feia. L'any 1978 retornà a Valls a residir-hi definitivament, on viu en l'actualitat.

Benvolguts vallencs:

Sóc Joan Baptista Pairot Fabra, ex-alcalde de Valls, durant l'època de la República. Vaig ser elegit Alcalde de Valls, d'acord amb la victòria a les eleccions que es van celebrar l'any 1932. Pertanyia al Centre Republicà de Valls. El meu predecessor va ser Josep Magrinyà, que va ser el primer Alcalde de la República.

La República va implicar per a Catalunya i per a Espanya una transformació radical. Suposava un canvi de mètode respecte a les dictadures dels generals Primo de Rivera i de Berenguer. El poble tenia la paraula amb les urnes i va escollir els representants de les esquerres.

Mentre vaig ser Alcalde, hi va haver diversa problemàtica. Per exemple, recordo que es produí la vaga del ram industrial, aquí a Valls, una vaga que enfrontà els patrons i els obrers. Jo vaig intervenir-hi amb la participació del governador civil i en una reunió a Tarragona entre les dues parts, la cosa es va solucionar. També recordo una altra intervenció enutjosa per part meua, en el míting que hi va haver al Cine Valls per part de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre contra la llei de Contractes de Conreu que s'estava elaborant al Parlament de Catalunya. Durant l'acte, s'atacà a la

República i jo, com a màxima autoritat local, vaig ordenar la supressió de l'assemblea. Aquesta circumstància motivà que es produís l'alteració de l'ordre públic entre els seguidors de la patronal i els treballadors de la terra –jornalers, mitgers–.

Vaig acabar el meu mandat, com sigui que a les noves eleccions democràtiques van guanyar a Valls un grup separat del Centre Republicà amb el nom d'Esquerra Republicana de Catalunya i Unió Socialista de Catalunya.

En aquestes eleccions vaig finir el meu mandat i com a Alcalde vaig presidir l'última sessió que donà pas al nou ajuntament presidit per Victorià Casaprima. A partir d'aquell moment, em vaig desvincular de l'alcaldia i vaig ser un ciutadà més, un ciutadà del carrer.

Durant l'època que vaig ocupar l'alcaldia no es preveia que cap grup armat s'aixequés en contra de la República.

És per això que, com a ciutadà, em sobtaren suposo que com a molta altra gent, els fets del 18 de juliol.

Prego que mai més de la vida pugui produir-se un desastre tan insentat com inhumà, motivat pels tres anys de lluita, així com tampoc la repressió que hi va haver durant molts anys.

JOSEP PIÑAS I SERRA, nascut a Valls, el 26 de maig de 1899, fill de pare pagès. De jove anà a l'Escola Pública i després al Centre Obrer, lloc on anaven els brivalls, els pares dels quals volien seguir els dictats de l'Escola Moderna. El seu mestre era Amadeu Martorell, mestre racionalista del Vendrell. Als dotze anys, son pare el posà a treballar la terra. Encara hi anà altre cop a l'escola, i fou quan tenia 26 anys a l'Escola del Treball. Recorda el mestre Sabaté, professor de Física i Química. Fou escolà a l'església de Sant Antoni i arribà a ser escolà major. El capellà li va dir que si volia seguir la carrera sacerdotal li deixaria els llibres seus, cosa que no li va interessar. De jove, per quaresma anava a vendre bitllets de la rifa del porc i també cocos, espècies de coques rodones de mores i això el conduí a la Societat dels Pagesos lloc on sentia els debats dialèctics entre el seu President i Fidel Martí. Posteriorment, els dirigents sindicalistes li van oferir la possibilitat de vendre els periòdics «La Voz del Campesino» i «Tierra y Libertad», cosa que el permeté relacionar-se amb tota la militància val·lenca i comarcana.

De jove participà en les grans vagues generals en què s'obligava als pagesos a no deixar-los anar a les terres a treballar. Es posaven als portals de Valls i encara que moltes vegades els pagesos no sabien de què anava la cosa havien de retornar a casa. Després, a mig matí, s'anava ja dins el poble, i es feien tancar les botigues.

Anà a fer el servei militar a l'Àfrica. Passà moltes peripècies durant els tres anys que hi va ser: 1921-24.



Es viu no sap com, ja que el desastre d'Annual, el visqué en la pròpia carn. El musulmà Abd-el-Krim, cap de la insurrecció marroquina dominà aquella zona i Josep Piñas estigué uns dies en una càbila refugiat per un moro fins que fou traslladat a Nador i altres llocs, per passar finalment ja en zona espanyola a la base d'hydroavions comandada per Ramon Franco.

De retorn a Catalunya, continuà participant en accions clandestines ja que la Confederació Nacional del Treball havia estat declarada il·legal pel govern de Primo de Rivera. En aquesta època, tingué a veure amb la justícia i estigué engarjolat a Valls, unes hores, per encobrir un personatge que es feia passar per militant de Terrassa. El setembre de l'any 1930, amb motiu de l'expulsió de Macià a França, formà part d'una comissió de reacció ciutadana que

protestava per l'esmentat fet. Durant la República estigué tancat dues vegades. L'una, l'any 1932, en la que els sindicats vallencs van fer vaga per demanar que no fos processat. La segona vegada fou detingut com a conseqüència dels fets del 6 d'octubre de 1934. En el procés de setembre de 1935, a Barcelona, la pena que li fou imposada fou de sis anys i un dia, però fou alliberat el 17 de febrer de 1936. Una mostra de solidaritat vers la seva persona fou la recol·lecció de la collita de garrofes a la seva propietat efectuada un diumenge per una seixantena pagesos i una dotzena de carros mentre estava engarjolat. Durant aquesta època republicana fou membre de la comissió Mixta de revisió dels fulls de contractes de Conreu representant l'estament parcer, mitger i arrendador.

En l'època de la guerra fou nomenat President del Comitè de Milícies Antifeixistes de Valls, càrrec que comportà viure de prop tots els fets inicials de la guerra, tal volta els més durs. Posteriorment, quan foren dissolts els Comitès, entrà a formar part del primer Ajuntament de guerra, l'11 d'octubre de 1936, càrrec que deixà el 18 de novembre de 1937, en dimitir l'Ajuntament en pes, segons la normativa del Decret de 8 d'octubre del mateix any. Això motivà que se li fes una entrevista a «Acció Sindical» de la qual extraiem alguns paràgrafs per copsar la seva opinió d'aquells moments: «els

Ajuntaments haurien de constituir-se a base del poble i per a servir al poble i no com ara de cara als partits i com una mena de petits estats que es posen per damunt, o almenys a distància de la massa popular», «he procedit amb afany de justícia, procurant atendre sempre a qui s'ho mereixia i sacrificant sempre conveniències particularistes pels interessos verament col·lectius»; «durant alguns mesos, amb aportacions de la ciutat i de la Comarca, vàrem enviar setmanalment una camionada d'aliments i robes al front». Després, continuà com a conseller fins el novembre del 1938 en què la seva lleua fou incorporada al front, i fou substituït per Josep Agustench Cucurull, secretari de la Col·lectivitat Agrícola en aquells moments. Fou destinat a la Secció Forestal de Valls. Una setmana abans d'acabar la guerra a Catalunya marxà cap a França amb la Secció de guerra on havia estat destinat i allí es retrobà amb els membres de la col·lectivitat. El primer lloc on residí fou el camp de concentració de Sant Cyprien, on estigué afectat de paludisme, per passar després a Argelès. En sortir s'adherí a un grup de treballadors estrangers i estigué uns dos anys a Clermont-Ferrand. Posteriorment es reuní amb la seva família a Montonzel-Aude fins que posà residència definitiva a Cornebarrieu, prop de Tolosa de Llenguadoc. Morí a l'exili francès el 19 d'octubre de 1986.

Recordats compatriotes,

Us parla Josep Piñas, qui va ser President del Comitè i Alcalde

de Valls durant el començament de la guerra.

Us escric aquestes ratlles per manifestar-vos la meua completa adhesió a l'acte que celebren i que, per a mi, té tanta significació humana.

El meu desig hagués estat ser present amb vosaltres, però, per raons de salut, no m'ho permeten. És possible que aquest acte que se celebra avui a Valls sigui dels únics que se celebren a Catalunya i Espanya, tot i que crec que seria bo que s'hagués fet a Barcelona i a Madrid, ja que fou tot el poble espanyol que va ser víctima dels fets del 1936.

Per altra part rendeixo homenatge als organitzadors pel valor d'humanisme que volen i volem que tingui aquest acte i que tant diu al seu favor.

Vaig ser President del Comitè i després Alcalde en una època molt dolorosa per a Valls i per a la comarca. Vaig acceptar de ser President per tal de no posar obstacles a la seva constitució, tot i que crec que hi havia persones dintre amb més preparació que jo. Després, en la remodelació dels Ajuntaments, vaig ser Alcalde.

Al Comitè no tot fou fàcil, ja que en el mateix hi havia diverses tendències. Una decisió important val a dir que requeria l'acord de la majoria.

El Comitè no pot considerar-se responsable de moltes de les actuacions de grups incontrolats ja que no li era possible, en aquelles circumstàncies, aplicar una autoritat. Això ho manifesto en nom de l'antic comitè per donar a entendre que aquest no fou el culpable de molts fets dels quals se l'acusà.

Un fet que s'ha criticat molt és

la crida a l'leves de dos reemplaços per part del Comitè. Amb la perspectiva que dona el temps, s'ha de considerar que aquesta fou l'única acció que jo no repetiria. O sigui, que no signaria el pregó per a mobilitzar el jovent de Valls i comarca. Aquesta actuació fou molt dolorosa per a moltes famílies vallenques ja que alguns dels seus fills van morir a Vivel del Río en una acció militar que dugueren a terme les forces rebels. Però també fou molt dolorosa per a mi, ja que jo mateix després del meu retorn del front per aclarir la situació vaig haver de comunicar als familiars afectats de la mort de llurs fills. I us puc ben dir que fou un dels dies més tristos de la meua vida ja que, en certa mesura, em sentia amb una reponsabilitat moral pel fet que succeí.

Tot i amb això, tret d'aquest punt que s'acaba d'indicar, jo, com a President del Comitè i com a Alcalde, crec que si les circumstàncies fossin les mateixes repetiria la meua actuació. Hi ha un punt que no l'he relatat mai i ara ho faré i que té relació amb elements no addictes a les forces que llavors manaven. Un dia van venir a visitar-me dues persones de solvència de Valls. Havien sentit a dir, i era cert, que potser dimitiria del meu càrrec. Em van insistir que no ho fes, ja que res no canviaria la situació.

Amb tot això que acabo de dir, faig una reflexió pública demanant que els fets del 1936-1939 no es repeteixen ja mai més, mai més a la vida. La situació de la gent que governarem durant aquells anys va ser crítica, igual que ho va ser la de la gent del carrer. A més a més, ho va

ser anys després per molta i molta gent.

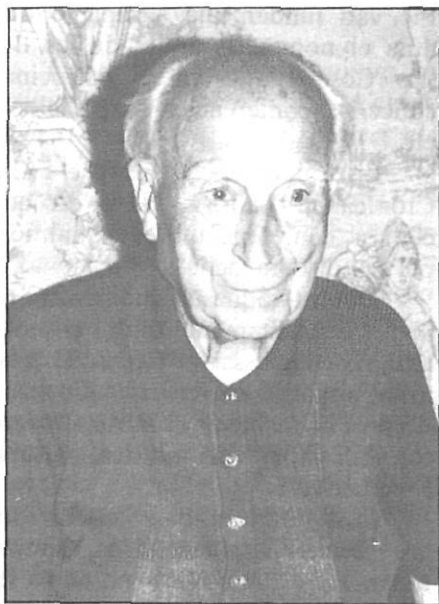
Acabo demanant que la com-

memoració que avui celebrem sigui realment un acte de reconciliació, encara que simbòlica.

JOAN MARTÍ I CATALÀ va néixer el 29 d'octubre de 1898 a la vallenca plaça de l'Oli, on anys abans havia estat la botiga de pesca salada dels seus avis.

Va anar a escola amb el mestre Rius que era a la Plaça de les Garrofes. Posteriorment quan es van establir els Germans de Sant Gabriel va anar-hi a escola fins als 10 anys. Aquesta escola era situada a l'antiga fàbrica dels Dalmau. Després va anar amb els mateixos Gabriels a França on hi va ser tres anys, a l'antic noviciat, situat a Saint Laurent sur Sevre, al Departament Vendée, a una cinquantena de kms. de Nantes. Va ser allà fins quan ja era imminent la guerra del 1914. Llavors, els seus pares van creure que no era prudent la seva estada a França i va retornar cap a Valls. Al curs següent i durant tres anys va anar al col·legi de la Bonanova, a Barcelona, als Germans de la Doctrina Cristiana, com a pensionista. A la Salle, va fer-hi els estudis de comerç, però sense cap títol oficial reconegut.

Posteriorment, es posà a treballar a casa seva, en un negoci de vins, situat a la carretera del Pla, al lloc conegut com a ca Català. Quan era allí, empenyut per aprofundir en la professió sobre aspectes enològics, anà conjuntament amb Carles Gerhard a Vilafranca del Penedès, lloc



on hi havia l'Escola d'Enologia.

El servei militar va passar-lo en règim de quota. Durant cinc mesos va anar a Tarragona, al Regiment d'Infanteria de Luchana. Posteriorment el van mobilitzar l'any 1921, arran de la sublevació del Marroc, on l'enquadren a l'Hospital Militar, ja que tenia certes dificultats cardíacques.

Enllestit el servei militar es tornà a reincorporar a treballar a casa seva i retorna al treball inicial.

Durant la guerra del 1914-1918 hi havia els dos bàndols: el dels aliadòfils i el dels germanòfils. Ell sim-

patitzà amb els aliadòfils.

En aquesta primera època d'abans de la guerra dels Tres anys participà conjuntament amb tota la seva colla d'amics —els germans Gerhard, Roca, Eduard Castells, etc.— i feia la seva vida cultural i recreativa al Centre de Lectura. Allí conjuntament amb el fotògraf Pere Català i Pic van fundar una agrupació que duia el nom «Els amics de les Belles Coses» que varen patrocinar concerts, conferències, exposicions, etc.

En aquella època escrigué a «La Crònica de Valls» i val a dir que com a conferenciant era qualificat pel seu discurs fàcil.

Durant aquests moments, de jove, conjuntament amb el seus amics va ingressar al Centre Catalanista, situat al carrer de la Cort, on després hi va haver el Fòrum Jovenut. Allí va fer vida política, cultural i recreativa.

Posteriorment quan es va fundar Acció Catalana hi va simpatitzar, tot i que a Valls no es va fer cap associació. Després, durant la guerra, Acció Catalana gairebé va desaparèixer, i es va convertir en l'Esquerra Republicana de Catalunya partit en què va militar.

A les primeres eleccions en temps de la República va formar part de la legislatura de Josep Marginyà, Roca i d'altres. Van sortir elegits, i ell particularment fou 2on. Tinent d'Alcalde fins que va venir la victòria de les dretes al 1934. Després del bienni negre, i amb motiu de la victòria de les esquerres, el febrer del 1936, retornà a l'Ajuntament de Valls.

L'aixecament militar el va sor-

prendre a Barcelona i com sigui que es van tallar les comunicacions es va haver de quedar de 8 a 10 dies a la Ciutat Comtal en una pensió, fins que van venir els seus amics del Casinet, del Casino Republicà, a buscar-lo.

Després, amb el segon Ajuntament de guerra, amb el de Joan Plana va ser novament escollit per formar part del consistori vallenc. Finalment, fou l'Alcalde que tancà el període republicà el 1939.

Acabada la guerra anà a Barcelona, i va estar-hi uns dies fins que el van detenir. Primer el van recloure en un soterrani a la Plaça d'Urquinaona com a cosa d'un mes, en condicions infrahumanes. Després estigué un any a la presó de Sant Elies, al carrer del mateix nom, a Barcelona, lloc que havia estat un convent habilitat per la Generalitat com a presó. Finalment el van traslladar a Tarragona i va ser-hi dos anys i mig amb un tracte molt correcte. La petició fiscal del consell de guerra celebrat a Tarragona, el juliol del 1940, a l'Audiència, fou la de pena de mort però finalment li van posar 20 anys de presó.

Un cop sortí de la presó, al cap de quatre anys va anar a viure a Barcelona, i entrà a treballar en una empresa llanera de Terrassa, lloc on estigué més de quaranta anys fins la seva jubilació.

Posteriorment va renunciar totalment a una participació política malgrat que ha anat conservant els seus ideals privadament. No ha volgut formar part de cap moviment i tampoc no ha demanat mai res, malgrat que pels càrrecs que va tenir potser es mereixia un tracte diferent.

Si es va refer del terrible estrall de la guerra fou gràcies al treball i a la cultura que tenia.

Durant tot aquest període de la postguerra, mentre estigué empresonat, rebé l'ajut complet, inestimable, de la seva muller, també val·lenca. Afirma que deu la vida a ella ja que

volien culpar-lo d'una sèrie d'injustícies que no havia comès i ella ho va recórrer tot gairebé sola. Ara, en la seva jubilació alterna Barcelona i Salou. Formant una família molt compenetrada amb la seva filla casada a Barcelona.

Amics val·lencs,

Sóc Joan Martí Català ex-Alcalde de Valls a les darreries de la guerra del 1936-1939.

Vull manifestar que m'adhereixo a l'acte que se celebra ja que observo que té una finalitat de recordança, sobretot referida a la idea de reconciliació que crec necessària absolutament. És per això, doncs, que he decidit intervenir a la feliç idea dels amics de l'Institut d'Estudis Val·lencs.

Jo, primerament vaig ser regidor per Acció Catalana i així que van anar els companys regidors cridats al front vaig prometre que quan fes falta la col·laboració acceptaria el càrrec d'alcalde; malgrat les circumstàncies de preveure un final de la guerra contrari a les nostres reivindicacions.

La veritat és que durant el meu mandat poca cosa es va poder fer. Érem gairebé al final de la guerra. Tot i així vaig procurar recolzar algunes activitats per evitar excessos dels uns i dels altres que provocarien enfrontaments inútils com desordres, etc.

Va ser més aviat un temps de desordre polític i administratiu, la qual cosa va provocar que l'Ajuntament tingués poques competències en els diversos camps.

Jo sóc fill de Valls i sempre he estimat molt el meu poble. M'agradava i encara m'agrada recórrer els seus carrers, els seus camps, els marges que glossà l'historiador Rovira i Virgili del qual n'era un admirador, i en aquest sentit puc dir que els millors anys de la meua vida i la meua joventut els vaig viure vinculat completament a la meua ciutat. Érem una colla d'amics que procuràvem enaltir el nom de Valls fent actes culturals i recreatius. Va destacar per exemple «Els amics de les Belles Coses» que vam promocionar concerts de música clàssica al Teatre Principal, exposicions, etc.

Vaig marxar de Valls a finals de la guerra pocs dies abans de l'ocupació. Hi havia uns emissaris de l'exèrcit republicà que avisaven amb antelació de què les forces revoltades estaven a punt d'ocupar les poblacions i recomanaven que aquells que estessin significats per càrrecs públics, etc., sortissin de la ciutat per evitar possibles represàlies. Jo vaig signar un pregó que suposo que fou l'últim de l'època republicana. Donant aquest avis al poble val·lenc, molts seguiren aquesta crida i d'altres optaren, per la seva pròpia voluntat, de quedar-se a Valls.

Jo, en particular, un cop acaba-

da la guerra, vaig quedar-me a Catalunya, i posteriorment vaig ser reclòs un cert temps.

Un cop exposats aquests fets, desitjo que mai més no es pugui repetir una guerra civil com la nostra.

Jo voldria que tots ens poguéssim donar la mà, fossin quines fossin les idees polítiques i procuréssim viure amb unió i germanat mirant que la nostra vida fos un model de germanor i estima a la ciutat de Valls.

ROMÀ GALIMANY I SOLER, nasqué a Barcelona l'11 d'abril de 1915, fill de pare barceloní i mare saragossana. Quan tenia tres anys, els seus pares, empenyuts per qüestions de negocis i de finques, fixaren la residència a Valls.

S'establiren a la casa de la Punxa al darrera del Passeig de l'Estació, finca on hi havia una fàbrica d'insecticides. Aquesta fàbrica fou la primera de l'Estat que elaborà «palitre» que tenia el principi actiu de matar insectes. El fet que el seu pare i oncle tinguessin extenses propietats a Querol motivà que la fàbrica s'instal·lés a Valls. En aquesta primera residència, hi visqué fins l'any 1929 quan en una remodelació de l'empresa passà a viure a la ciutat, mentre la fàbrica d'insecticides s'allotjà al carrer Paborde.

La vida estudiantil de Romà Galimany passà des dels seus inicis —els 4 o 5 anys— pel col·legi vallenc dels Germans de Sant Gabriel, on cursà la primària i el batxillerat elemental. Guarda bons records d'aquesta institució i dels seus professors, alguns dels quals moriren víctimes de la persecució religiosa de 1936. L'any 1930 per tal de realitzar els dos últims cursos de batxillerat



superior de Ciències, es traslladà a Barcelona, a l'Institut Balmes. Posteriorment, després de la prova d'ingrés, entrà a estudiar Farmàcia a la Universitat Autònoma de Barcelona. Lloc on només va poder fer el primer curs ja que fou suspesa a conseqüència dels fets del 6 d'octubre de 1934. D'aquesta Universitat en recorda un ensenyament eficient, modèlic. Els cursos 1934-35 estudià 2on. i 3er. a la Universitat de Barcelona. Quan

s'inicià la guerra havia acabat el tercer curs i, per tant, la carrera quedava troncada. La reemprengué el 1939 i gràcies a les facilitats que donaren, va poder acabar-la en un curs acadèmic —el 1940-41— en fer dos cursos en un. Durant l'etapa estudiantil treballà a la fàbrica del seu pare, sobretot als estius, com un obrer més, en els diversos treballs manuals que hi havia, tals com la càrrega i descàrrega de carros i camions, i altres ocupacions laborals i tot allò que convingués. Un cop esclatà la guerra va continuar treballant a la fàbrica fins que fou mobilitzat a Serveis Auxiliars. Fou incorporat el juliol de 1938, al Centre de Reclutament de Tarragona. El novembre del mateix any, sense saber-ne el perquè —potser degut als seus estudis químics— fou destinat a l'Escola Anti-Gas de Barcelona. En aquesta escola hi estigué fins el 13 de gener de 1939, dia en que va desertar per tornar a Valls. Arribà a Valls el mateix dia, a la tarda, amb un camió de soldats republicans armats fins a les dents que anaven a intentar parar l'intens bombardeig que en aquell moment patia la Ciutat. Posteriorment tingué certs problemes davant un tribunal militar pel fet d'haver servit a l'Escola Anti-Gas ja que consideraven que aquesta escola era un cos privilegiat de l'exèrcit republicà, manat en aquells moments pels comunistes. El que temps després seria alcalde vallenc, Josep M^a. Fàbregas li féu un aval i se'n pogué sortir. Després de la guerra continuà a la fàbrica fins que l'any 1948 s'establí com a farmacèutic a Valls. De l'any 1956 fins que entrà a l'alcaldia compaginà la farmàcia

amb la de professor de Ciències Naturals, i Física i Química a l'Institut Laboral de la Plaça del Quarter.

Mentre estudiava, Romà Galimany s'afilià a les Joventuts de la Lliga Catalana sense participació activa, però. Assistia durant aquests anys a força actes polítics sense encasellar-se, la qual cosa comportava que també anés a sentir Macià i Companys, de l'Esquerra, així com d'altres de la CNT i de la FAI, de la CEDA i radicals.

Abans d'entrar a l'Ajuntament, participà a la Junta de la Casa de Caritat, com a vocal; la Junta d'Acció Catòlica d'Homes, com a creient que és; i al Consell Local del Moviment, càrrec pel qual Jòsep M^a. Fàbregas el nomenà. També va ocupar la presidència del Club Basquet Valls, fins el 1964.

Entrà a l'Ajuntament en el mandat de Fàbregas. Es presentà pel terç familiar com a candidat oficial però resultà que es féu una altra llista d'oposició que sortí guanyadora. Llavors es presentà pel terç corporatiu —representant d'entitats— i sortí amb els vots de tots. Primer fou conseller, després se li assignà Cultura, a continuació Beneficència i President de la Casa de Caritat, i finalment Alcalde. El juny de 1960 va entrar com Alcalde interí fins l'octubre, en què entrà com a titular Francesc Cloles. En aquesta primera etapa va haver de suportar l'hostilitat dels tenidors d'aigua, els quals tot i pertànyer políticament a la seva ideologia anaren contra la seva gestió per l'obra de l'elevació de l'aigua pública. Un incident remarcable fou el fet que portés la Junta de Propietaris d'aigua al Jutjat de Primera Instàn-

cia.

A començaments de febrer de 1964 deixà l'Ajuntament, però al cap d'un mes, el 4 de març, prenia possessió com Alcalde. L'acte de presa de possessió i els primers dies del seu mandat foren boicotejats per part del poble vallenc, i part dels consellers, com sigui que no estaven d'acord amb la forma de cessament de l'anterior alcalde. En aquesta segona fase de l'alcaldia l'Ajuntament va participar directament o indirecta en una sèrie d'obres ciutadanes tals com la Guarderia Infantil, l'Ambulatori, el Col·legi Menor, El Pavelló Poliesportiu, la travessia i la font lluminosa, el monument als Castells, la Casa de Cultura, la Residència Alt Camp, la Creu Roja, el Parc de Bombers, el Col·legi Baltasar Segú, l'Institut Politècnic, el Polígon Industrial, el Grup de Vivendes de Santa Úrsula, els Jutjats, el quarter de la Guàrdia Civil i la urbanització

Amics vallencs

Vull agrair en primer lloc als organitzadors, l'oportunitat que m'ofereixen de poder fer ús de la paraula en aquest Saló de Sessions després d'un llarg període d'absència des de l'any 1979. La meua compareixença a aquest acte és per a expressar un desig incondicional de concòrdia que supera totes les ideologies i totes les circumstàncies polítiques.

Han passat cinquanta anys dels episodis de la guerra civil durant la qual no vaig ser protagonista directe, encara que sí espectador, i conservo ben fresques les imatges i els records d'aquells tràgics moments.

del Passeig dels Caputxins. En el capítol d'activitats culturals i ciutadanes, cal remarcar l'establiment a Valls de l'I.E.V. i l'Escola d'Art de la Diputació, així com la celebració del 25è. aniversari del Firagost i les Festes Decennals de la Candela del 1971. L'Escola «Eladi Homs» és també resultat de la seva actuació en el mandat de Diputat Provincial de 1964 al 1979. Durant l'etapa de l'alcaldia –que durà fins a les primeres eleccions democràtiques lliures– ostentà la presidència d'algunes entitats ciutadanes pel fet de ser alcalde.

Romà Galimany fou Alcalde fins les eleccions municipals del 1979, i a partir d'aquest moment es retirà voluntàriament, –fins a l'actualitat– de la política activa vallenca. En total representa un període de 15 anys d'alcaldia, a més de 6 anys de conseller o sigui 21 anys d'actuació municipal sense interrupció pràcticament.

Des de la meua posició d'actuació, molt posterior a aquelles dates, i ocupant la primera magistratura de la ciutat em crec amb suficient solvència moral i política per a jutjar els fets passats que desitgem i esperem que no hàgim de presenciar mai més. Durant la meua estada a l'alcaldia, vaig procurar dur a terme un esperit de conciliació i convivència a tots els sectors de la població. Aquestes accions, les vaig fer extensives a tots els ciutadans i no va haver-hi cap discriminació per a ningú quan a peticions i formalitats que requerien. Referent a la composició del Consistori Municipal, en la part

que de mi depenia, vaig integrar-hi vallencs de procedències polítiques diverses, però de bona vàlua. Fent un repàs mental de la meua actuació a l'alcaldia manifesto de sentir-me plenament satisfet de les actuacions que s'hi desenvoluparen, en tots els ordres.

Ara bé, no ens podem considerar satisfets els que protagonitzem aquest acte amb una senzilla condemna d'aquella tràgica històrica. No n'hi ha prou amb manifestar que no ho farem més, com podria dir un alumne indisciplinat al seu mestre després d'una malifeta. La història és mestra de la vida, la qual cosa vol dir que per a no caure en el mateix error, hem de tenir presents les circumstàncies i factors que l'any 36 ens van portar al precipici. Si estudiem amb objectivitat l'evolució política del país, immediatament anterior a la guerra civil, ens adonarem que tots van ser culpables d'allò que va succeir. Tots hem d'entonar el mea culpa, perquè en una anàlisi al detall de les actuacions polítiques en el període de pre-guerra —que comprèn els dos biennis de la República— observem que en el primer bien-

ni anomenat d'esquerra —anys 1931 al 1933— comandat per Azaña, es va distingir per un sectarisme i per una falta de política de justícia social, no obstant ocupar Largo Caballero el Ministeri de Treball; i el segon bienni anomenat de dretes —anys 1934 al 1936— dirigit per la CEDA i els radicals —Gil Robles i Lerroux— també es va copsar per la poca preocupació per la justícia social i a més van restar impassibles i deixant sense resoldre els principals problemes del país. Aquestes actuacions negatives són les que van impedir la conciliació entre els ciutadans i ens portaren a la desfeta.

Conseqüentment, m'agradaria fer un raonament en veu alta als actuals responsables a nivell nacional, del país i local, per tal que esgotin tots els recursos a la seva mà per arribar a una real i permanent conciliació i convivència superant els interessos partidistes i electoralistes.

Si aquestes fites es complissin, avançaríem —no ho dubto pas— cap a una real entesa, bàsica i alhora necessària per a tothom, cosa que desitjo per a la nostra terra.

PAU NUET I FÀBREGAS, nasqué al vallenc carrer del Pouet el 15 de gener de 1919. La seva infantesa, la va passar pel barri antic de Valls, ja que, acompanyant als seus pares visqué successivament als carrers de la Figuereta, Santa Marina, Sant Francesc i dels Metges.

És fill d'obrers: el seu pare treballava als curtits i la seva mare en un fàbrica de gèneres de punt. Son pare no sabia llegir ni escriure i la seva mare ben poc. Provenia de família en què predominava l'ambient d'esquerra, sobretot el seu avi matern i el seu padrí. El seu pare no es

posà mai en qüestions polítiques. A l'escola hi anà de molt petit amb el mestre Feliu al carrer de l'Escrivania, i després amb el mestre Nadal fins prop dels tretze anys. Com a conseqüència que el seu pare s'havia quedat sense feina pel fet de la crisi del 29, que també va afectar la fàbrica on treballava, ell va començar a treballar d'aprenent de barber a «ca l'Albert», prop dels quatre cantons del carrer del Carme, i de barber va fer sempre a Valls, inclusivament quan va tornar al 1950. Essent aprenent de barber anava algun vespre a la Casa del Poble on va aprendre una mica de català. A més de les dues pessetes que guanyava setmanalment, la seva mare li pagava una per a que anés a classe amb el mestre Fuster, cosa que va fer fins el 17 de juliol de 1936. Allí va estudiar comptabilitat i francès, que li va ser útil quan es va exiliar.

El gener de 1936, es va afiliar a la Joventut Comunista Ibèrica, les joventuts del P.O.U.M. El 18 de novembre de 1936, marxà voluntari a la 29a. Divisió, conjuntament amb un altre company de Valls. La seva marxa fou directament al front, encara que aquesta resultà problemàtica per l'edat que tenia, 17 anys. Al front d'Aragó on va anar hi havia companys del P.O.U.M. i sabia que seria ben rebut. Durant l'estada al front passà per Alcubierre, després més cap al nord, Osca, i per altres indrets. Retornà a Valls com a conseqüència i després dels fets de maig del 37, quan per problemes polítics el govern va disoldre la 29a. Divisió a què pertanyia. Fets que van propiciar que el P.O.U.M. hagués de passar a la clandestinitat.



Posteriorment, el cridaren a lleves i fou declarat inútil per les conseqüències de l'accident que havia tingut quan era petit. Més tard, avançada la guerra fou incorporat a serveis auxiliars.

A primers de febrer de 1939 amb la retirada de l'exèrcit republicà de Catalunya va passar a França. Allí fou conduït al camp de concentració de refugiats espanyols de Sant Cyprien, on es va poder reunir amb altres companys de Valls. En aquest camp, hi estigué fins primers de 1940, que va passar al d'Argelès. En haver estat malalt de paludisme a finals de l'estiu no va poder sortir a treballar abans.

El mes de febrer de 1940 va sortir a treballar en una companyia de treballadors estrangers ajudant uns paletes francesos, fins que els alemanys per l'ofensiva del juny de 1940 envairen França, i ocuparen

també aquella zona. A partir d'aquí i passat a la zona dita lliure, indocumentat la major part del temps, la seva vida agafà un caire d'anormalitat: adès presoner, internat en un camp de concentració, adès en llibertat treballant el carbó, tallant llenya al bosc o a treballs del camp. A l'estiu de 1942, fou detingut i portat a treballar forçosament a la «Muralla del Atlàntic», d'on s'escapolí; posteriorment fou detingut de nou i portat a Burdeus, on va restar-hi pocs dies, perquè també se n'escapolí. A partir d'aquí, cap a mitjans 1943, es relacionà amb els maquis, amb els quals s'integrà més tard. A la primavera de 1944, entrà clandestinament a Catalunya, una nit, arribant al poble de Cantallops, en una acció d'informació. A primers d'octubre de 1944 va entrar a Espanya per Navarra, amb un grup de la companyia de guerrillers a què pertanyia. Els guies que els havien d'esperar no comparegueren per mor d'una delació. Guies que val a dir que més tard trobaren a la presó. Al cap d'una vintena de dies, amb lluites constants amb les forces franquistes, fins i tot els darrers dies amb l'exèrcit, fou fet presoner. Del grup, de trenta companys, en quedaren set de vius.

A la presó de Pamplona va estar-hi quasi sis anys engarjolat. En sortí amb llibertat condicional el 1950, després d'una reducció de la seva condemna amb motiu del «Año Eucarístico». Per mor de la disciplina d'aquella presó, estigué dos anys i vint dies sol a la cel·la, cosa que va aprofitar per a fer un curs lliure, ja que tenia la dèria d'ésser mestre. A l'hora de les proves, en ser un pres

polític, no l'autoritzaren a sortir per a examinar-se.

Durant aquesta època, va rebre l'ajut manifest dels seus pares, que durant tot el temps de l'empresonament li enviaren algun diner per a ajudar-lo a subsistir, malgrat que ells no podien menjar quan volien. A la presó, després de sortir de la cel·la, féu un temps d'ajudant de mestre, per passar després a l'oficina de l'administració. Al consell de guerra fou condemnat per «fets posteriors a la rebel·lió», a dotze anys i un dia. Conegué l'advocat defensor i per a la sala del judici.

Ja en llibertat condicional va intentar anar a treballar a Barcelona, però l'obligaren a residir a Valls. Va poder entrar a treballar a la Cooperativa de Barbers. De l'any 1963, i fins la seva jubilació, el 1982, va treballar a la Cooperativa Vallença de Construcció i Obres.

Fou fundador de la Cooperativa d'habitatges «La Fraternal» i de la de consum «La Compensadora». Mentre estigué en llibertat condicional, per a desplaçar-se fora de Valls es valia d'un carnet de la Creu Roja. Així ho feu a partir de 1951. Mantingué contactes a nivell polític amb companys de Barcelona i de França on per fi pogué aconseguir el passaport i anar-hi a partir de 1966. La feina particular li permeté viatjar sovint a Barcelona, sobretot. Ja entrant en l'etapa de la transició, -juliol de 1976-, en una reunió semi-clandestina, encara, del P.O.U.M., a Barcelona, es va prendre l'acord d'autodissolució del Secretariat de Catalunya i a la vegada integrar-se, en aquells moments, a Convergència Socialista de Catalu-

nya, que posteriorment va ésser el Partit dels Socialistes de Catalunya.

A les primeres eleccions democràtiques de la post-guerra, encapçalà la formació socialista a Valls, la

qual guanyà les eleccions. A la segona convocatòria repetí victòria electoral, també amb el suport del Partit dels Socialistes de Catalunya, que guanyà per majoria absoluta.

Vallencs:

Passats cinquanta anys de la «nostra guerra civil», avui sortosament superats els condicionants no pas pels arguments que es van aduir pels que s'aixecaren contra un govern legalment constituït, sinó fonamentalment pel sistema polític de que actualment gaudim, que ens permet, avui i aquí parlar a tots, tant si hom estava vinculat o simpatitzava amb el bàndol dels guanyadors com els que ens trobàvem en el dels vençuts.

Si parlem de qualsevol guerra que ja és prou nefast, més dificultós és fer menció de la nostra guerra, perquè fou una guerra en què amics, i fins i tot germans, com es prou sabut, s'enfrontaren en bàndols oposats motivats per divergències ideològiques, polítiques i de clara arrel social.

Han passat cinquanta anys, i per unes circumstàncies personals, imprevisibles vuit o nou anys endarrera, em trobo ocupant des de 1979 l'alcaldia de la nostra ciutat, i de la mateixa manera de quan vaig integrar-me de nou a Valls en 1950, en què vaig intentar mantenir dintre del possible i d'aquells moments uns contactes de relació i de participació en activitats de vinculació ciutadana o col·lectiva, com Alcalde, he intentat si més no, augmentar els efectes relacionals, que sóc conscient que no sempre és fàcil d'aconseguir per di-

versos factors, sovint de caire personal. El que si penso és que no s'ha reeixit com caldria en el fet que hom ha de saber que la Casa de la Vila està oberta a tothom, pensant que l'Ajuntament és de tots i per a tots, malgrat que a vegades s'han de prendre decisions o actituds que, a algú, no li poden complaure, sobretot quan es troben enfrontats interessos particulars en discrepància amb els col·lectius.

Sabia, en presentar-me com a cap de llista que hi havia possibilitats d'arribar a l'alcaldia, que ens movem en el sí d'una societat en què ens acotillen comportaments de tipus contemporitzadors que es fa molt difícil de trencar per temença a la incomprensió dels altres, sovint en una lluita interna, inclusiu de renúncia personal. En aquests temps ja de continuïtat democràtica, lluny del núvol involucionista, a l'Ajuntament es fan esforços enfocats principalment a aspectes de la vida i relació ciutadana o de vinculació social per a una problemàtica que avui la societat pateix, que representa una orientació per a fomentar un clima necessari de relació convivencial, independentment de les actuacions de cara a un millorament dels serveis, que comporta una exigència lògica del dret dels ciutadans. M'ha tocat, com dic abans, d'una manera inesperada ser protagonista directe del

canvi de sistema polític a nivell local, i com tota persona que ocupa un càrrec públic, sobretot tan directe amb la gent, hom hi pateix moments de defallença per les pròpies connotacions de situacions concretes. Evidentment també hom té moments de satisfacció per consecucions determinades. Sí que he tingut interès en procurar que els vallencs vegessin en mí, i no sé si sempre ho he aconseguit, més el ciutadà que pròpiament l'Alcalde.

Pot semblar que no s'escau parlar de tot això quan l'origen o motiu ve derivat per un cinquantenari determinat, que no pot ésser comme-

moratiu tal com hom pot entendre les commemoracions. En tot cas, s'ha de parlar i recordar la guerra civil espanyola com un fet deplorable, fins i tot despreciable si encara hi ha algú que portat per un inquiet fora de lloc tingui interès en magnificar-la. Per evitar fets com aquells és important que tothom, cadascun des del seu corresponent lloc fomenti les necessàries relacions de convivència en els diferents sectors socials d'una comunitat, factor consubstancial per al bon ús de les llibertats, imprescindibles per a evitar enfrontaments que les podrien posar en perill.

